

Sygn. XIV C 722/22

POSTANOWIENIE

Dnia 8 marca 2024 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile, w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Jolanta Czajka-Bałon

po rozpoznaniu w dniu 8 marca 2024 r. w Pile

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa **J. O. (O.)**

przeciwko **A. K.**

o zapłatę

postanawia

odrzuć pozew

Jolanta Czajka-Bałon

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 8 marca 2024 roku

Pozwem z dnia 15 lipca 2022 roku (data wpływu) powód J. O. wniósł o zasądzenie od pozwanej A. K. na jego rzecz kwoty 250.000 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 25 listopada 2021 roku do dnia zapłaty z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej, kosztem powoda, w czasie, gdy strony pozostawały w nieformalnym związku (konkubincji) i prowadziły wspólne gospodarstwo domowe na terenie Anglii, tj. w okresie 2015 roku do 2021 roku. Nadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów procesu, wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. (k.3-232)

W odpowiedzi na pozew, pozwana A. K., mieszkająca w Wielkiej Brytanii wniosła o oddalenie powództwa w całości jako bezzasadnego i o zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty. (k.237-328)

Sąd ustalił i zważył co następuje:

J. O. i A. K. w okresie od 2006 roku do połowy 2021 roku pozostawali w nieformalnym związku partnerskim. Przez około 15 lat zamieszkiwali w Wielkiej Brytanii, gdzie pracowali i prowadzili wspólne gospodarstwo domowe. Strony posiadały konta bankowe w banku brytyjskim. Z uzyskiwanych przez siebie dochodów zaspokajały podstawowe potrzeby życia codziennego, takie jak zakup żywności, odzieży i obuwia, koszty związane z utrzymaniem mieszkania, wyjazdami wakacyjnymi, itp. Nadto gromadzili oszczędności. W 2020 roku zakupili nieruchomość gruntową położoną w Z., k. Z., na której w przyszłości stanąć miał ich wymarzony dom. W lipcu 2021 roku jednak rozstali się. Powód wrócił do Polski, pozwana zaś nadal mieszka na terenie Wielkiej Brytanii. J. O. w niniejszej sprawie dochodzi od pozwanej zapłaty na jego rzecz kwoty 250.00 zł tytułem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanej, kosztem powoda w okresie od 2015 roku do 2021 roku. Żądanie rozliczeń dotyczy okresu pobytu w Wielkiej Brytanii, a kwoty z nich wynikające wyrażone są w funtach brytyjskich.

W niniejszej sprawie, rozważeniu poddano jurysdykcję sądu polskiego do rozpoznawania niniejszej sprawy, którą Sąd bada z urzędu. W tym celu początkowo należało sprawdzić, czy kwestie te uregulowane są stosownymi umowami międzynarodowymi. W związku z tym, że Wielka Brytania wystąpiła z Unii Europejskiej, do postępowań wszczętych przed zakończeniem okresu przejściowego, tj. najpóźniej 31 grudnia 2020 r. co do zasady zastosowanie znajdują dotychczasowe przepisy dotyczące jurysdykcji, tzn. wyznaczenia sądu właściwego, a przede wszystkim rozporządzenie B. I bis (rozporządzenie nr 215/20/2012 Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 grudnia 2021 r. w sprawie jurysdykcji i uznawaniu orzeczeń sądowych oraz ich wykonywanie w sprawach cywilnych i handlowych; Dz. Urz. UE z 2012 r. L 351, s 1) oraz rozporządzenie nr 805/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych (Dz. Urz. UE z 2004 r. L 143, s 15). Pozew został wniesiony 15 lipca 2022 r. a zatem ww. przepisy nie mają zastosowania i na te przepisy nie można się powoływać. Ustalenie właściwego sądu będzie wymagać zbadania przepisów krajowych oraz ewentualnie istniejących konwencji lub umów międzynarodowych wiążących Polskę i Wielką Brytanie. Na razie te dwa kraje wspólnie związane są jedynie konwencją haską o umowach dotyczących właściwości sądu. Wobec tego, badając niniejszą kwestię właściwości sądu należało posłużyć się normami zawartymi w polskim kodeksie postępowania cywilnego.

Przepis art. 1103 otwiera tytuł III części czwartej Kodeksu postępowania cywilnego dotyczącej przepisów z zakresu międzynarodowego postępowania cywilnego. Powyższy przepis dotyczy problematyki jurysdykcji krajowej zwykłej, jej podstawowych łączników jurysdykcyjnych, czyli okoliczności faktycznych łączących określoną sprawę z sądem danego państwa. Zgodnie z przedmiotowym przepisem sprawy rozpoznawane w procesie należą do jurysdykcji krajowej, jeżeli występuje jeden z trzech podstawowych łączników jurysdykcyjnych wymienionych w art. 1103, tj. pozwany ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu albo siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej – ich wystąpienie zawsze pozwala więc na przyjęcie jurysdykcji krajowej. Dalsze przepisy tytułu III (art. 1103¹–1103⁷) odnoszą się już do innych łączników jurysdykcyjnych, występujących w określonych rodzajach spraw cywilnych i również pozwalają na przyjęcie fakultatywnej jurysdykcji sądu polskiego.

Ogólna zasada kodeksu postępowania cywilnego brzmi, że sprawy procesowe rozpoznawane są przez polski sąd, jeżeli pozwany ma w Polsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu albo siedzibę. O tym mowa w pierwszym z wymienionych w art. 1103 k.p.c. łączników jurysdykcyjnych jest miejsce zamieszkania pozwanego w Polsce. Przez miejsce zamieszkania osoby fizycznej, zgodnie z art. 25 k.c. należy rozumieć „miejsce, w której osoba ta przebywa z zamiarem stałego pobytu”. Zgodnie z utrwalonym poglądem doktryny pojęcie domicylu zawiera dwa elementy, które muszą występować łącznie – obiektywny, tj. pobyt stały w danej miejscowości oraz subiektywny, czyli uzewnętrzniony zamiar, wola takiego pobytu, dzięki czemu określona miejscowość wyraża centrum aktywności życiowej danej osoby, w którym koncentrują się jej interesy – zarówno osobiste, jak i majątkowe.

Stosownie do art. 1103⁷ k.p.c. sprawy rozpoznawane w procesie, inne niż wymienione w art. 1103¹–1103⁶, należą do jurysdykcji krajowej także wtedy, gdy dotyczą: 1) zobowiązania wynikającego z czynności prawnej, które zostało wykonane albo ma lub miało być wykonane w Rzeczypospolitej Polskiej; 2) zobowiązania niewynikającego z czynności prawnej, które powstało w Rzeczypospolitej Polskiej; 3) działalności znajdującego się w Rzeczypospolitej Polskiej zakładu lub oddziału pozwanego; 4) roszczenia o prawo majątkowe, a pozwany ma majątek w Rzeczypospolitej Polskiej lub przysługują mu prawa majątkowe w Rzeczypospolitej Polskiej o znacznej wartości w stosunku do wartości przedmiotu sporu; 5) przedmiotu sporu znajdującego się w Rzeczypospolitej Polskiej; 6) spadku po osobie, która w chwili śmierci miała miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej.

W piśmie z dnia 5 października 2023 roku pozwana wskazywała, że nadal mieszka na terenie Wielkiej Brytanii, podtrzymuje wolę stałego pobytu na terenie tego kraju i nie planuje powrotu do Polski. Nadto, w niniejszej sprawie nie zachodzą również przesłanki wymienione w art. 1103⁷ k.p.c., a niniejsza sprawa nie jest sprawą należącą do żadnego z postępowań odrębnych wyrażonych w art. 1103¹–1103⁶ k.p.c. Uznać zatem należy, że w niniejszej sprawie Sąd polski nie ma jurysdykcji do jej rozpoznania. Marginalnie podkreślenia wymaga, że wszelkie transakcje między stronami

odbywały się w Wielkiej Brytanii, bank który miał dokonać rozliczeń również znajduje się na terenie tego kraju, a żądanie powoda dotyczy okresu pobytu poza granicami Polski.

W myśl art. 1099 § 1 k.p.c. brak jurysdykcji krajowej sąd bierze pod rozwagę z urzędu w każdym stanie sprawy. W razie stwierdzenia braku jurysdykcji krajowej sąd odrzuca pozew lub wniosek, z zastrzeżeniem art. 1104 § 2 lub art. 1105 § 6.

Mając powyższe na uwadze z uwagi na brak jurysdykcji krajowej, niniejszy pozew podlegał odrzuceniu, o czym Sąd orzekł w sentencji postanowienia.

Jolanta Czajka – Bałon